

TIMBRO

Maktens ok

VAD DANMARK OCH FINLAND KAN LÄRA
SVERIGE OM VÄNSTERPOPULISM

Janerik Larsson

TIMBRO • April 2014

”Vi förbereder oss för att ha makt. Vi är inte rädda för att styra.”
Jonas Sjöstedt i SvD 23 mars 2014

Om författaren

JANERIK LARSSON är rådgivare på Timbro samt journalist och författare till ett 20-tal böcker i skilda ämnen. Senast utkom han med *Är Texas det nya Kalifornien?* (Timbro, mars 2014) tillsammans med Roland Poirier Martinsson.

© Författaren och Timbro 2014

ISBN: 978-91-87709-25-8

www.timbro.se

info@timbro.se

Innehåll

Vänstern och makten ”efter välfärdsstaten” · 5

Erfarenheter från Danmark · 6

Erfarenheter från Finland · 10

Lärdomar för Sverige? · 14

Ruling from the left is never easy. It's so hard, in fact, that many progressive politicians think it's impossible—that's one reason they tack to the center. In this club, you'll find Bill Clinton, Hillary Clinton, Tony Blair, Barack Obama, and Andrew Cuomo. During the Clinton and Blair Administrations, I received practically identical briefings from senior officials on both sides of the Atlantic. The days of left-wing populism are over, I was told. Remember what happened to François Mitterrand and Gerhard Schröder, two European Socialists who were forced to reverse course. If you want to get anything done, you have to look responsible, reassure independents that you're no dangerous radical, and cozy up to business and financial interests.

John Cassidy i sin New Yorker-blogg 31 mars 2014
(*The Education of Bill de Blasio*).

Vänstern och makten ”efter välfärdsstaten”

Av världens ”center/left”-tankesmedjor är det i första hand brittiska Policy Network som seriöst analyserar socialdemokratins framtid i Europa ”efter välfärdsstaten” det vill säga i mötet med en globaliserad ekonomi å ena sidan och en populism (höger och vänster) å andra sidan.

I ett av de samtal jag förde när jag samlade material till denna rapport om ”maktens ok” sa en ung socialdemokrat till mig: ”Vi söker lösningar. Vänsterpopulisterna söker problem.”

Det tycker jag är en god sammanfattning av den utmaning som möter inte bara dagens socialdemokrati utan egentligen alla politiker som söker lösningar – även om de kortsiktigt kan te sig mindre lockande för väljarna.

Ur ett svenskt perspektiv handlar det såklart om de små rödgröna partierna – i första hand Vänsterpartiet – som sökt och hittat problem, men som sällan har några egentliga lösningar.

Att samregera med vänsterpopulister är krävande och ofta destruktivt som vi kan se i de följande danska och finländska exemplen.

Å andra sidan innebär regeringsmakten att den vänsterpopulistiska retoriken granskas, kläs av och i många fall avslöjas som substanslös. Maktens ok kan i praktiken vara förödande för denna typ av partier. Samma risk löper förstås även annan typ av populism. Det är värt att notera att ett Nordens kanske mest framgångsrika högerpopulistiska parti, Dansk Folkeparti, konsekvent har valt att stanna utanför regeringsmakten.

Nu till Danmark och Finland där under årets första månader vänsterpopulistiska regeringspartier klivit av från de regeringar de suttit i.

Erfarenheter från Danmark

Efter det danska folketingsvalet 15 september 2011 fortsatte det styrande Venstre att vara det enskilt största partiet i Folketinget, samtidigt som Socialdemokraterna förlorade ett mandat.

Dåvarande statsministern Lars Løkke Rasmussen (Venstre) lämnade in sin regerings avgångsbegäran till drottning Margrethe dagen efter valet. Drottningen gav sedan den socialdemokratiske partiledaren Helle Thorning-Schmidt uppgiften att bilda regering.

Regeringen Thorning-Schmidt tillträdde den 3 oktober 2011. Det var en koalitionsregering som bestod av Socialdemokraterne, Radikale Venstre och Socialistisk Folkeparti (SF), som tillsammans bildade en minoritetsregering med stöd av Enhedslisten. Det sistnämnda är ett vänsterpopulistiskt parti som skapats av en rad olika partier och organisationer långt till vänster.

Denna regering var på två sätt historisk: dels leddes den av Danmarks första kvinnliga och dels var det första gången som Socialistisk Folkeparti, grundat 1959, befann sig i regeringsställning.

SF var 1967 nära att ingå i en socialdemokratisk regering, men partiet splittrades och resultatet blev nyval och en borgerlig regering.

Thorning-Schmidts regering beskrevs redan inledningsvis träffande som en trepartiregering där de ingående partierna inte var överens om någonting. De skildringar som efterhand kommit fram från det interna regeringsarbetet har avslöjat stenhårda maktkamper.

Den 16 oktober 2012 genomförde Thorning-Schmidt en regeringsombildning på begäran av Socialistisk Folkepartis nya partiledare Annette Vilhelmsen. Två SF-ministrar fick lämna regeringen och två nya SF-ministrar tillträdde (inklusive Vilhelmsen).

Den 12 december 2013 lämnade utrikesminister Villy Søvndal, som tidigare varit SFs partiledare, posten av hälsoskäl.

Den 30 januari 2014 meddelade Socialistisk Folkeparti och dess partiledare Annette Vilhelmsen att de lämnar regeringssamarbetet efter en konflikt mellan delar av partiet och resten av regeringen. Den konflikt som utlöste regeringskrisen gällde försäljningen av aktier i det statliga energibolaget DONG Energy till investmentbanken Goldman Sachs.

Goldman Sachs köpte 18 procent av DONG för 8 miljarder danska kronor. Det var inte ett populärt beslut, opinionsundersökningar visade att en majoritet av de tillfrågade var emot affären. Något egentligt alternativ till hanteringen av det krisdrabbade företaget förekom dock inte även om det höjdes röster för ytterligare statlig kapitaltillförsel, vilket sannolikt var det sämsta tänkbara alternativet.

Finansminister Bjarne Corydon var nöjd med att räddningsoperationen kunnat genomföras. DONG är ett av landets största företag och genom Goldman Sachs investering möjliggjordes framtida investeringar. Alternativet hade, menade finansministern, varit fortsatta nedskärningar.

Goldman Sachs genomförde affären tillsammans med Danmarks två största pensionsfonder, ATP och PFA, som kom att äga 4,9 respektive 1,8 procent av DONG. Samtidigt meddelade SFs partiledare Annette Vilhelmsen meddelade att hon avgår som partiledare.

Det socialdemokratiska partiet är i dag mer hotat från vänster av Enhedslisten och från höger från Dansk Folkeparti än av SF. Med tanke på hur partier kommer också gå i dansk politik kan man inte utesluta att åren under maktens ok var början till slutet för SF.

Detta gäller särskilt som det i Danmark är vanligare än i Sverige att politiker, också på mycket hög nivå, går mellan partierna. Nu senast blev SFs tidigare skatteminister Thor Möger Pedersen utsedd till ny utvecklingschef för det socialdemokratiska partiet. I Sverige finns också exempel på övergångar mellan partierna, men de är färre och inte lika snabba.

Den nya vänsterpopulismens kärna är att den vänder sig bort från regeringspolitik och ansvarstagande för att i stället främst söka övertyga om sin moraliska upphöjdhed. ”Vi är bättre människor än ni” är ett budskap som attraherar särskilt en del unga radikala väljare. När moralen ska omvandlas till politik blir det mer förvirrat, som när man både vill avskaffa privatkapitalismen och slåss för fler kvinnor till de kapitalistiska börsbolagens styrelser.

I dansk politik har socialdemokratin aldrig haft fullt så stark ställning som i Sverige eller Norge. På den punkten kan man snarare dra paralleller med Finland, som historiskt haft ett starkt men inte dominerande socialdemokratiskt parti.

Det har betytt att Danmark under efterkrigstiden upplevt ett stort antal olika typer av regeringskonstellationer. En rad partier har också både kommit in i Folketinget och sedan lämnat parlamentet efter valnederlag. Det socialdemokratiska partiet har gärna sökt stöd hos borgerliga småpartier – men även hos Venstre – för att markera sin förmåga till ekonomiskt ansvarstagande.

Politiska och personliga konflikter har kännetecknat också flera andra danska partier, men SFs historia är en berättelse om ständiga kontroverser. Hans Mortensens bok *Den röde tråd – SF og vejen til magten* (Lindhardt og Ringhof, 2011) är en lättläst och välskriven skildring av hur partiet under den tidigare kommunistpartiledaren Aksel Larsen, SFs förste partiledare, rör sig mot makten men ständigt plågas av svåra interna konflikter.

Att ta ansvar för politisk maktutövning, vilket SF i och med folketingsvalet 2011 behövde göra, innebar ytterligare interna spänningar. Att regera kräver något helt annat än att med vänsterpopulistisk agitation nå väljarframgångar.

SF började som en utbrytning från Danmarks Kommunistiska Parti men efter försöken att få till stånd en allians med Socialdemokraterna 1967 splittrades partiet och Venstresocialisterne (VS) bildades. VS ingår nu tillsammans med resterna av det kommunistiska partiet och

diverse andra vänstergrupper i Enhedslisten. De skördar nu opinionsframgångar med sin populistiska politik, i vilken också ingår ett avancerat spel med den danska opinionens motstånd mot invandring.

Socialistisk Folkeparti var inledningsvis ett arbetarparti men är i dag i huvudsak ett parti för välutbildade offentliganställda – inte minst lärare. Efter avhoppet från regeringen och efter att ha valt en ny partiledare, Pia Olsen Dyhr, strävar partiet nu efter att bli dansk politikens gröna parti efter inspiration från Die Grünen i Tyskland.

Enhedslisten är Vänsterpartiets och Miljöpartiets danska systerparti och nu ska SF ta upp den kampen. Ledare är den unga karismatiska Johanne Schmidt-Nielsen, som dock måste avgå före nästa val på grund av partiets stadgar.

I sitt principprogram avvisar Enhedslisten kategoriskt privat ägande av företag, jord och naturresurser. Tanken är att offentliga myndigheter, anställda, lokalsamhällen och andra sammanslutningar ska äga och driva alla danska företag.

Sedan SF lämnat regeringen blev Radikale Venstres roll mycket betydelsefull och partiledaren Margrethe Vestager (ekonomi- och inrikesminister) är en erfaren och skicklig maktpolitiker. Radikale Venstre är ett mittenparti som historiskt stött både socialdemokratiska och borgerliga regeringar. Ideologiskt är de ett socialliberalt parti med ingredienser som sällan är framträdande i svensk politik, till exempel både ett pacifistiskt arv och en stark omsorg om näringslivets villkor.

I takt med att interiörer från regeringsarbetet läckt ut har det blivit allt mer uppenbart hur svagt SF var i det faktiska regeringsarbetet.

Thorning-regeringen övertog en svag dansk ekonomi. Man kan inte med bästa vilja i världen hävda att den borgerliga regering de efterträdde hade fört en särskilt ansvarsfull politik. Fram till den globala finanskrisen hade regeringen fört en procyklisk ekonomisk politik som blåste upp de finansiella bubblorna.

Anders Fogh Rasmussens tid som statsminister präglades inte av några större reformambitioner eller någon tydlig vilja att stärka dansk ekonomisk konkurrenskraft. Regeringen njöt av den globala finansbubblans medvind, men sökte inte se bortom denna.

Thorning-regeringen har fört en långt mer näringslivsvänlig och tillväxtbefrämjande politik än man förväntat sig. Den första budgeten (2012) präglades av ett visst inflytande från SF, men därefter har kursen lagts om och fokus på konkurrenskraft har ökat. Den S-ledda regeringen har genomfört flera viktiga reformer, till exempel på skatteområdet och i arbetsmarknadspolitik.

En särskilt kontroversiell fråga var sänkningen av bolagsskatten som togs väl emot av näringslivet, men som skapade särskilt hårda slitningar internt i SF.

Det viktigaste och kanske mest smärtsamma läxa SF fått lära sig av åren i regeringen är att när partiet får makten är det också någon grupp inom partiet som upplever att de inte får makten. Sådan är kom-

promissens natur, och där börjar sprickorna. I sakfråga efter sakfråga stötte partiledningen på en intern partiopinion som inte förstod, eller inte accepterade, skälen till regeringsbesluten.

I praktiken är det omöjligt att förbereda sig för att bära maktens ok. Det är först när ett parti provas som förmågan testas. Det är lätt att ”på träning” karskt hävda att man är beredd att ta ansvaret. Verklighetens maktutövning är en helt annan sak. Ju mindre pragmatisk partiets kultur är före regeringsbildningen, desto lättare blir det. Starkt ideologiska partier har ofta svårt att leva med de ständiga uppgörelser som präglar koalitionsregeringar.

Denna erfarenhet är heller inte unik för Danmark. I Norge satt DF:s systerparti Sosialistisk Venstre i Jens Stoltenbergs regering i åtta år och partiledaren Kristin Halvorsen var finansminister. Även om regeringskris kunde undvikas fick även Sosialistisk Venstre erfara att maktens ok lätt resulterar i rejält försämrade opinionssiffror. Även i Norge kolliderade de storslagna socialistiska visionerna med regerandets krassa verklighet.

Den tidigare danske utrikesministern Holger K Nielsen (SFs partiledare 1991–2005) har i en mycket uppmärksammas intervju beskrivit hur förfärligt dålig stämningen var i den danska regering innan SF blev av. (Bild: danska kvällstidningen BT, torsdag 20 mars 2014).

Erfarenheter från Finland

Finländsk politik präglades ända fram till 90-talet starkt av landets tidigare historia: inbördeskriget och de båda krigen med Sovjet under andra världskriget. Fredsvillkoren efter andra världskriget innebar att Finlands säkerhetspolitiska rörelseutrymme var närmast obefintligt. ”Finlandisering” (Finlands strävan att inte stöta sig med den stora grannen i Öst) och Sovjets inblandning i finländsk inrikespolitik var mycket påtaglig främst under Urho Kekkonens långa tid som president.

Det var först efter Sovjetunionens upplösning som Finland både utrikes- och inrikespolitiskt fick en betydande rörelsefrihet. Denna manifesterades främst av EU-medlemskapet som stadfästes av en folkomröstning 1994, kort före den svenska EU-folkomröstningen. Det starka ja:et i omröstningen var en geopolitisk markering: nu hör vi till Europa, helt och fullt.

Under Kekkonens tid hade Centerpartiet och Socialdemokraterna varit de dominerande partierna. De breda, blocköverskridande regeringarna har länge varit en finländsk tradition som nog ska ses som en följd av att det var så Kekkonen önskade ha det.

På Kekkonens tid var det inte tänkbart att det konservativa partiet, Samlingspartiet, skulle ingå i regeringen. I dag är Samlingspartiets ordförande Jyrki Katainen statsminister och den socialdemokratiske partiordföranden Jutta Urpilainen finansminister. Katainen kommer avgå efter EU-parlamentsvalet, Urpilainen utmanas som partiordförande av fackföreningsmannen Antti Rinne och den striden avgörs före EU-parlamentsvalet.

Den finländska ekonomin har svårhanterade problem och när regeringen i slutet av mars enades om en budgetram som bland annat innebar sänkt barnbidrag hoppade Vänsterförbundet (VF) och dess partiledare Paavo Arhinmäki av. Sedan dess består Finlands regering, utöver de stora partierna, av Kristdemokraterna, De Gröna och Svenska Folkpartiet.

En månad tidigare hade Arhinmäki orsakat en medial skandal, som beskrevs så här i finländska statsradion:

Kultur- och idrottsminister Paavo Arhinmäki (Vf.) rapporteras ha varit ordentligt berusad under ishockeylejonens bronsmedaljfest på lördag kväll i Sotji.

Enligt Yle Uutisets uppgifter ska ministern ha varit så berusad att hans uppförande drog till sig uppmärksamhet.

Arhinmäki medger att han firade ”riktigt ordentligt”. Till Ilta-Sanomat medger han att sloknade vid bordet.

– Vore det inte märkligt om en idrottsminister inte firade en medalj, säger han till Yle Uutiset.

– Är du ändå av den åsikten att du hade situationen under kontroll och kunde sköta ditt ministeruppdrag?

– Jag vet inte vad vad min uppgift är under en bronsfest. Är det någon särskild uppgift? säger Arhinmäki.

– Reste ni inte till Sotji i egenskap av minister med skattebetalarnas pengar?

– Ja, jag är här för att stödja Finland, njuta av finländarnas framgång och fira bronsmedaljen i ishockey med spelarna, sade Arhinmäki.

Källa: <<http://svenska.yle.fi/artikel/2014/02/23/arhinmaki-berusad-pa-bronsfest-i-sotji>>
(Hämtad 2014-04-16)

Arhinmäki är förvisso inte den enda finländska toppolitiker som orsakat skandal kopplad till kraftigt spritintag, men denna incident stärkte knappast partiet.

Regeringsavhoppet motiverades alltså med budgetramens fördelningspolitiska effekt. Men kritiker också inom partiet ifrågasätter denna tolkning och poängterar att VF under de tidigare tre regeringsåren stött och försvarat en lång rad tuffa besparingsbeslut.

Hypotesen går i stället ut på att VF vill positionera sig inför riksdagsvalet i april 2015 och att partiet genom att hoppa av nu kan locka väljare från De gröna som sitter kvar i regeringen och kan behöva försvara kommande tunga beslut.

Den senaste perioden är inte första gången VF suttit i finländska regeringar, Partiets bildades 1990 för att fortsätta den politiska verksamhet som innan dess bedrivits av Demokratiska förbundet för Finlands folk, Finlands kommunistiska parti och Finlands demokratiska kvinnoförbund. VF ingick i Paavo Lipponens regeringar 1995–2003 och den tidigare partiledaren (1998–2006), nationalekonomen Suvi-Anne Siimes var även biträdande finansminister.

Siimes avgick efter en konflikt med den mer vänsterradikala partifalangen och har nu lämnat politiken för att arbeta i näringslivet.

I valet 2011 fick partiet 8,2 procent av rösterna och 14 mandat, vilket är det sämsta resultatet på 20 år. VF hade också en ledamot av Europaparlamentet 2004–2009 men 2009 sjönk röstandelen från 9,1 till 5,9 procent och partiet blev utan Europaparlamentariker. Arhinmäki ställde dessutom upp i presidentvalet 2012 (partiets första presidentkandidat sedan 1994) men fick bara 5,5 procent av rösterna.

VF:s erfarenheter förefaller bekräfta den moderna finländska politiska historien i övrigt: uttåg ur regeringen lönar sig knappast.

VF:s föregångare Folkdemokraterna (DFFF) lämnade på motsvarande sätt Kalevi Sorsas regering vid årsskiftet 1982–1983 och förlorade stort i valet 1983. Efter det uttåget tog det mer än ett decennium innan VF kom att ingå i en regering igen.

Inför riksdagsvalet i april 2015 spekuleras givetvis i olika regeringskonstellationer. Finland har tidigare haft helt borgerliga regeringar och det ligger nära till hands att tro att Samlingspartiet och Centern åter ska regera – kanske med invandringsfientliga partiet Sannfinländarna i regeringen. Sannfinländarna kommer i så fall sannolikt kräva att

Svenska Folkpartiet för första gången på decennier ställs utanför regeringen.

VF torde ha förutsättningar att på sikt återkomma som ett vänsterpopulistiskt parti. Särskilt goda är förutsättningarna om Sannfinländarna tvingas in i en regering som måste hantera den finländska strukturstress som kräver betydande reformer av offentlig sektor, pensionssystem med mera samt en ny skattepolitik för företagande och jobb. Om det ena populistpartiet tyngs under maktens ok öppnas fältet för det andra.

Så här sammanfattade Dagens Industri Finlands läge i en ledare den 11 april:

***Ingen kan** i dag spå om Finlands ekonomiska och politiska framtid utan att ta med den oberäknelige Vladimir Putin i beräkningen. När krispaketet antogs var Krim redan erövrat och de första sanktionerna i kraft. Få västländer har så mycket att förlora på nedfrysta kommersiella förbindelser med Moskva. Nära 15 procent av utrikeshandeln sker med Ryssland och många bolag, som energijätten Fortum, har stora intressen där.*

***Och utbytet går** i bägge riktningar. Ett av få kvarvarande storvarv blev nyss ryskt, och häromvekan fick nästa stora kärnkraftsprojekt statliga Rosatom (vars planerade bränsleförsäljning till Vattenfall väckt protester i Sverige) som delägare och reaktorleverantör. Till råga på allt har två av de affärsmän som svartlistats av USA finländska pass, och har köpt både Hartwall arena i Helsingfors och ishockeyklubben Jokerit – som nästa år är tänkt att spela i den Moskvastyrda ligan KHL, med Gazprom som huvudsponsor.*

***Sådana påminnelser om** landets geografiska läge och historiskt speciella relationer till Ryssland riskerar att överskugga berättelsen om det moderna och framgångsrika högtekniklandet som slåss med Kina och Sydkorea i toppen på Pisamätningarna. Utländska medier hade just börjat skriva om hur Finland reser sig efter Nokiachocken, den heta startup-scenen i Helsingfors och satsningarna på miljöteknik – kopplad till råvaru- och industrikunskapen. Embryon till nya nationalklenoder finns i spelsuccéerna Rovio och Supercell.*

***Att Supercell nyligen** fick japanskt majoritetsägande sätter dock fingret på hur tunnslätt det är med starka inhemska privatkapitalister. Resultatet blir utländska förvärv och försvunna huvudkontor, som när Rautaruukki köptes av SSAB. Trenden lär bara förstärkas när staten – största ägare i många av börsjättarna (inklusive Sampo) – nu ska banta portföljen som del av skuldsaneringen.*

***Om Finland inte** ska bli en ”dotterbolagsekonomi” krävs ett uppbrott från ensidig fixering vid fördelningspolitik och en mer tillåtande skatte-*

politik. Kanske blir det en knuff i den riktningen när Björn Wahlroos nu har röstat med fötterna.

Finländska tankesmedjan EVA har länge argumenterat för struktur-reformer som kan lägga grunden för en ny tillväxtperiod, men de breda regeringskoalitionerna har varit oförmögna att leverera resultat.

Förutom den olösta pensionsfrågan – reformbehoven är akuta både vad gäller den offentliga som den privata sektorn – är en framtidsutmaning att reformera den illa fungerande offentliga sektorn.

Finland har ingen motsvarighet till de svenska landstingen utan välfärdsstaten hanteras av 340 kommuner. De finländska offentliga fackliga organisationerna har dessutom varit mycket mindre förändringsbenägna än de svenska, så gott som varje regeringsförslag möts av hot om storstrejk.

Att erbjuda medborgarna valfrihet inom den offentliga verksamheten framstår i dagsläget som närmast otänkbart. I den typen av frågor ligger hela det politiska fältet i Finland betydligt till vänster om det svenska. Det gäller inte minst centerpartiet som på det hela taget förblivit ett utvecklingsfientligt landsbyggsparti.

Sedan Vänsterförbundet nu återigen lämnat en regering finns inget som talar för att partiet kommer vilja bidra till att finländsk ekonomi. I stället kommer partiet att återgå till sin historiska populistiska roll: att vara ett parti som söker problem, medan andra (främst socialdemokrater och samlingspartister) trevande söker lösningar.

Lärdomar för Sverige?

Det svenska riksdagsvalet i september kan resultera i att Fredrik Reinfeldt fortsatt leder en Alliansregering – då sannolikt en ännu svagare minoritetsregering än dagens. Om Stefan Löfven i stället blir statsminister kommer han ställas inför flera betydande politiska utmaningar.

Jag behöver inte här gå in på olika alternativa lösningar för skapa underlag för en Löfven-regering utan vill nöja mig med att dra två slutsatser.

Den ena är baserad på erfarenheterna från Danmark och Finland.

Lärdomen är att partier som i grunden är populistpartier har svårt att bära maktens ok eftersom det aldrig varit deras väljares avsikt att de skulle ta regeringsansvar. Om man följer den öppna vänsterpartidiskussionen – till exempel i Flamman – ser man hur partiopinionen i huvudsak handlar om att formulera allehanda orealistiska önskelistor.

Det är därför klokt av Jonas Sjöstedt att i partiets valmanifest inkludera en väg ut från ett eventuellt erbjudande att ingå i en s-ledd regering. Alternativet är samma dilemma som på sin tid drabbade Thorbjörn Fälldin – att dagtinga med samvetet för maktens skull. Sjöstedt verkar klokare än så.

Den andra lärdomen handlar om vänsterns besvärliga position i västvärldens problemfyllda välfärdsstater. Den bästa illustrationen här är nog Frankrikes president Francois Hollande som blev vald på en så orealistisk politisk plattform att även en Jonas Sjöstedt framstår som en politisk realist.

I den debatt som pågår inför det brittiska parlamentsvalet nästa år illustreras problem av den interna Labourdebatten. Vänstertidskriften Progress Magazine konstaterade nyligen att även om den nye Labourledaren Ed Miliband vill markera distans till Blair och Brown så pekar all erfarenhet på att partiet måste ”concede the importance of campaigning as you intend to govern”. Allt annat är att bädda för svekdebatt.

I Labourdebatten hörs nu också andra varningsord bland annat om Milibands oförmåga att formulera en politik som stimulerar företag, ekonomi och tillväxt. Alan Milburn, tidigare tung minister för Labour, skrev nyligen att ”Labour has to demonstrate how it would make the British economy more competitive”.

Det för Stefan Löfven kanske mest oroväckande är att idédebatten i hans eget parti är antingen mer vänsterpartistisk än socialdemokratisk (se till exempel den vänsteropposition som formuleras av Daniel Suho-nen) eller alltför världsfrånvärd.

Den intressanta vänstertankesmedjan Policy Network har sitt huvudkontor i London men bevakar den mer realistiska socialdemokratiska idédebatten i hela Europa.

Det som kännetecknar det mesta av Policy Networks rapporter är att de inte undviker de svåra frågorna. De tar sig med entusiasm an

till exempel vilken roll en rörelse som under 1900-talet förknippades med välfärdsstatens snabba expansion i ekonomisk goda tider har i ett Europa där välfärdsstaternas allt trögare ekonomier utmanas i globaliseringens andra fas.

Policy Network har också ägnat en hel del uppmärksamhet åt nationalism, isolationism, högerpopulism och andra fenomen som blivit allt mer påtagliga i europeisk politik.

När svenska tankesmedjan Tiden nyligen gav ut antologin *Världens kris – vänsterns lösningar* (2014) hade man väntat mig att se något av det som Policy Network fokuserat på i bokens samling av internationella essäer.

Men bokens redaktörer Katrine Kielos och Jesper Bengtsson valde en mindre krävande väg: det spektakulära snarare än det relevanta. De presenterar internationella vänsterdebattstjärnor som Roberto Unger, Jacob Hacker och Guy Standing och begrepp som ”prekariat” och ”pre-distribution”.

Det är bekanta resonemang för den som följer europeisk vänsterdebatt. Men antologin kommer knappast att ha något större inflytande på den del av svensk socialdemokrati som brottas med utmaningen att både vinna val och kunna regera på ett sätt som blir framgångsrikt.

För i motsats till vad den mer ytliga delen svensk mediedebatt ger intryck av är vårt lands socialdemokrati hårt pressad. Utmaningen är att ta fram en politik som inte bara blir ”sista sucken” innan partiet följer sina systerpartier i Finland och Danmark ner under 20-procentstrecket.

Socialdemokratin måste kunna regera, det har i generationer varit partiets mål och mening. Det krävs en mer levande idédebatt, som handlar om mer än att formulera gamla paroller på ett modernt sätt. Socialdemokraterna behöver förklara för sina potentiella väljare att de har en regeringspolitik redo inför valet. Dilemmat är bland annat att en sådan politik kommer att vara svår för i synnerhet Vänsterpartiet att acceptera.

Socialdemokratins värsta fiende är inte Alliansen, utan den vänsterpopulism som nu växer i och kring Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.